

การวิเคราะห์เนื้อหาด้านจริยธรรมในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศ
ระหว่างเดือนมิถุนายน ถึงกรกฎาคม พุทธศักราช 2537

นายฉัตรชัย ศุกระจันทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาโสตทัศนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-915-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A CONTENT ANALYSIS OF ETHICS IN TELEVISION DRAMAS
BROADCASTING FROM JUNE TO JULY, B.E. 2537

MR. CHITCHAI SUKRACHANDRA

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Audio - Visual Education

Graduate school

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-584-915-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์เนื้อหาด้านจริยธรรมในละครโทรทัศน์ ที่ออกอากาศ
ระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง กรกฎาคม พุทธศักราช 2537

โดย

นายชิตชัย ศุกระจันทร์

ภาควิชา

โสตทัศนศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ วิรุณี ลีลาพฤกษ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ กงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกรี รอดโพธิ์ทอง)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์วิรุณี ลีลาพฤกษ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สมเชาว์ เนตรประเสริฐ)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร. วิชดา รัตนเอียร)

ชิตชัย สุกระจันทร์ : การวิเคราะห์เนื้อหาด้านจริยธรรมในละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง กรกฎาคม พุทธศักราช 2537 (A CONTENT ANALYSIS OF ETHICS IN TELEVISION DRAMAS BROADCASTING FROM JUNE TO JULY, B.E. 2537) อ.ที่ปรึกษา : รศ.วิรุฬห์ ลีลาพฤกษ์, 166 หน้า. ISBN 974-584-915-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์เนื้อหาด้านจริยธรรมในละครโทรทัศน์และเพื่อเปรียบเทียบเนื้อหาด้านจริยธรรมในละครโทรทัศน์ ทั้งทางบวกและทางลบ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ละครโทรทัศน์ที่แพร่ภาพทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 4 สถานี ในเขตกรุงเทพมหานคร คือ ช่อง 3, ช่อง 5, ช่อง 7, ช่อง 9 ซึ่งออกอากาศในช่วงเวลา 20.30 - 22.00 น. ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึง กรกฎาคม พุทธศักราช 2537 ซึ่งมีละครโทรทัศน์จำนวนทั้งหมดรวมเรื่อง

ผลการวิจัยพบว่า ละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาด้านจริยธรรมทางบวกปรากฏมากที่สุดคือ สารวัตรใหญ่ และน้อยที่สุดคือ ปีกมาร ละครโทรทัศน์ที่มีจริยธรรมทางบวกปรากฏครบทุกด้านคือ สารวัตรใหญ่ (16 ด้าน) และน้อยที่สุดคือ ดาวพระศุกร์ (9 ด้าน) เนื้อหาด้านจริยธรรมทางบวกที่ปรากฏในละครโทรทัศน์มากที่สุดคือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (15.07%) และ น้อยที่สุดคือ ความสามัคคี (0.84%) จริยธรรมทางบวกที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทุกเรื่องคือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความกตัญญูกตเวที ความอดทนอดกลั้น ความซื่อสัตย์สุจริต ความเมตตา ความรับผิดชอบ ความยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมทางบวกที่ปรากฏในละครโทรทัศน์น้อยที่สุดคือ ความรักชาติ ความสามัคคี ความยุติธรรม

ละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาด้านจริยธรรมทางลบปรากฏมากที่สุดคือ ปีกมาร และน้อยที่สุดคือ โสมส่องแสง ละครโทรทัศน์ที่มีจริยธรรมทางลบปรากฏมากที่สุดคือ ไม่มีสวรรค์สำหรับคุณ (11 ด้าน) เพลิงรักเพลิงแค้น (11 ด้าน) สารวัตรใหญ่ (11 ด้าน) ปีกมาร (11 ด้าน) และ น้อยที่สุดคือ เจ้านาง (7 ด้าน) เนื้อหาด้านจริยธรรมทางลบที่ปรากฏในละครโทรทัศน์มากที่สุดคือ ความไม่ยึดมั่นในคุณธรรม (16.52%) และน้อยที่สุดคือ ความไม่สามัคคี (0.00%) จริยธรรมทางลบที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ทุกเรื่องคือ ความไม่เมตตา ความไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความไม่ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมทางลบที่ปรากฏในละครโทรทัศน์น้อยที่สุดคือ ความไม่สามัคคี

ภาควิชา..... โสตทัศนศึกษา

สาขาวิชา..... โสตทัศนศึกษา

ปีการศึกษา..... 2537

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C542924 : MAJOR AUDIO-VISUAL COMMUNICATION
KEY WORD: CONTENT ANALYSIS, ETHIC, TELEVISION DRAMA

CHITCHAI SUKRACHANDRA : A CONTENT ANALYSIS OF ETHICS IN TELEVISION
DRAMAS BROADCASTING FROM TO JULY, B.E. 2537 THESIS ADVISOR :
ASSO. PROF. VIROON LEELAPRUTE, 166 pp. ISBN 974-584-915-4

The purpose of this research was to analysis the ethics content in the television dramas and compare the ethics in television dramas both positive and negative aspects. The population employed in this study were 11 television dramas which was broadcasted from June to July, B.E. 2537 between 20.00 - 22.00 pm. in chanel 3, 5, 7 and 9 of television station in Bangkok.

The findings showed that the television dramas which positive ethics content appeared the most frequencies was Sarawatyai and the least frequencies was Peakmarn. Television dramas which all of positive ethics appeared was Sarawatyai (16) and the least was Daoprasuk (9). The positive ethics content in television dramas that appeared the most frequencies was generosity (15.07%). The least frequencies was unity (10.84%). The positive ethics that appeared in all television dramas were generosity, gratefulness, patient, diligence, kindness, responsibility, attachment to religions values. The positive ethics that appeared the least in television dramas were patriotism, justice, gratefulness.

The television dramas which negative ethics content appeared the most frequencies was Peakmarn the least frequencies was Somsongsang. The television dramas which negative ethics appeared the most was Maimeesawan sumrupkun (11), Pleungluk-pleungkan (11), Sarawatyai (11), Peakma and the least was Chaonang (7). The negative ethics content in television dramas that appeared frequencies was attachment to religions values (16.52%) and the least frequencies was unity (0.001). The negative ethics that appeared in all television dramas were honesty, generosity, attachment to religions values. The negative ethics that didn't appeared the least in television dramas were unity.

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... ใส่ดท์ศนศึกษา

สาขาวิชา..... ใส่ดท์ศนศึกษา

ปีการศึกษา..... 2537

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ ด้วยความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์วิรุณี ลีลาพฤกษ์ รวมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประสัคดิ์ หอมสนิท ผู้ให้ความดูแลเอาใจใส่ ให้ข้อคิดเห็น ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ซึ่งได้แก่ รองศาสตราจารย์สมเชาว์ เนตรประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกีรี รอดโพธิ์ทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรจวีร์ ฌ ตะกั่วทอง ซึ่งได้ให้ความกรุณาแนะนำในการแก้ไขปรับปรุง งานวิจัยนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณคุณศิริชัย ช่างศิลป์กุล ที่ช่วยให้ความสะดวกในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกท่านที่เป็นกำลังใจ และช่วยให้ความสนับสนุนตลอดมา

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณมารดา ผู้ซึ่งให้ความสนับสนุนในทุกด้าน และเป็นกำลังใจ ให้กับผู้วิจัยมาโดยตลอด

นายชิตชัย สุกระจันทร์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	12
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
1 จริยธรรม.....	15
1.1 ความหมายและทศนะเกี่ยวกับจริยธรรม.....	15
1.2 ประเภทของจริยธรรม.....	19
1.3 องค์ประกอบของจริยธรรม.....	21
1.4 มาตรฐานของจริยธรรม.....	21
1.5 การเกิดจริยธรรม.....	22
1.6 ลักษณะทางจริยธรรมของมนุษย์.....	23
1.7 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาลักษณะทางจริยธรรมของมนุษย์.....	25

1.8	สถาบันที่มีอิทธิพลต่อการสร้างเสริมลักษณะทางจริยธรรม ของมนุษย์.....	32
1.9	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาด้านจริยธรรม.....	35
2	ละครโทรทัศน์.....	43
2.1	ความหมายของละครโทรทัศน์.....	43
2.2	ประเภทของละครโทรทัศน์.....	44
2.3	กำเนิดและวิวัฒนาการของละครโทรทัศน์ไทย.....	45
2.4	บทบาทของละครโทรทัศน์ในด้านของความบันเทิง.....	46
2.5	บทบาทของละครโทรทัศน์ในด้านของธุรกิจ.....	47
2.6	บทบาทของละครโทรทัศน์ในการช่วยสืบทอด และส่งเสริมศิลปของชาติ.....	48
2.7	ระดับอิทธิพลจากละครที่เกิดขึ้นกับผู้ชม.....	48
2.8	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับละครโทรทัศน์.....	50
3	การวิเคราะห์เนื้อหา.....	59
3.1	ความหมายของการวิเคราะห์เนื้อหา.....	59
3.2	องค์ประกอบในการวิเคราะห์เนื้อหา.....	63
3.3	วิธีวิเคราะห์เนื้อหา.....	65
3.4	ขั้นตอนในการวิเคราะห์เนื้อหา.....	67
3.5	ความเชื่อถือได้ของผลการวิเคราะห์.....	68
3.6	ความตรงของผลวิเคราะห์เนื้อหา.....	69
3.7	ประโยชน์ของการวิเคราะห์เนื้อหา.....	70

3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	72
	ประชากร.....	72
	กลุ่มตัวอย่าง.....	73
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหา.....	73
	การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	74
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	75
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
	สูตรที่ใช้ในการคำนวณ.....	76
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	95
	สรุปผลการวิจัย.....	96
	อภิปรายผลการวิจัย.....	100
	ข้อเสนอแนะ.....	102
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	103
	รายการอ้างอิง.....	104
	ภาคผนวก.....	114
	ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ.....	115
	ภาคผนวก ข เกณฑ์สำหรับวิเคราะห์เนื้อหาด้านจริยธรรม	
	แบบวิเคราะห์เนื้อหาด้านจริยธรรม.....	116

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ค การคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องที่ใช้ในการวิจัย.....	135
ภาคผนวก ง ตารางเวลาการบันทึกเทปละครโทรทัศน์ระหว่าง เดือนมิถุนายน ถึง กรกฎาคม พุทธศักราช 2537.....	136
ภาคผนวก จ ตารางแสดงค่าความเชื่อถือได้ที่ได้จาก การวิเคราะห์ละครแต่ละเรื่อง เรื่องละ 2 ครั้ง.....	137
ภาคผนวก ฉ เรื่องย่อละครโทรทัศน์ 11 เรื่อง.....	138
ประวัติผู้วิจัย.....	166

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนและจัดอันดับเนื้อหาด้านจริยธรรมต่าง ๆ ที่ปรากฏทางบวกในละครโทรทัศน์.....	78
2	แสดงจำนวนและจัดอันดับเนื้อหาด้านจริยธรรมต่าง ๆ ที่ปรากฏทางลบในละครโทรทัศน์.....	80
3	แสดงจำนวนและร้อยละของความถี่ของเนื้อหาด้านจริยธรรม ทั้งทางบวกและทางลบ ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ จำแนกตามประเภทจริยธรรม.....	85
4.1	แสดงจำนวนและร้อยละของเนื้อหาด้านจริยธรรมทางบวก จำแนกตามละครโทรทัศน์แต่ละเรื่อง.....	87
4.2	แสดงจำนวนและร้อยละของเนื้อหาด้านจริยธรรมทางบวก จำแนกตามละครโทรทัศน์แต่ละเรื่อง (ต่อจาก 4.1).....	88
5.1	แสดงจำนวนและร้อยละของเนื้อหาด้านจริยธรรมทางลบ จำแนกตามละครโทรทัศน์แต่ละเรื่อง.....	91
5.2	แสดงจำนวนและร้อยละของเนื้อหาด้านจริยธรรมทางลบ จำแนกตามละครโทรทัศน์แต่ละเรื่อง (ต่อจาก 5.1).....	92